

Paradis in destramare de Lucian Blaga

Incadrarea in epoca literara.

-Curente si orientari literare. Receptari critice-

Poemul Paradis in destramare este inclus in volumul Lauda somnului din 1929, al treilea in ordinea cronologica a tiparirilor, ulterior Poemelor luminii si Pasilor profetului.

Cu acest volum ne intoarcem intr-o lume a miturilor si a trimiterilor biblice., dar si un taram al mortii si al intrebarilor sfasietoare. Miticul sta sub semnul traditionalismului, dar taina, incifrarea pe care o ascunde apartine modernitatii. Nicolae Manolescu identifica in refuzul acestei realitati de a se dezvalui o atitudine asemanatoare cu cea din Psalmii lui Arghezi, unde "transcendentia goala determina o cautare chinuitoare si inutila". Lumea e presarata de semne indescifrabile, marturii ale paradisului de altadata., cu o contaminare a divinului catre terestru. Divinitatea e aici o mare absenta, ne spune criticul, folosind un limbaj metaforic: "Divinitatea s-a retras din lume si s-a inchis in cer ca intr-un cosciug... Sentimentul de voluptate panteistica, panismul au facut loc nostalgiei, unui fel de iarna spirituala".

Somnul e o tema complementara mortii si reprezinta o deschidere spre abis prin pierderea veghii rationale. Fiintele, obiectele, lumea toata, isi pierd dimensiunile firesti si intra intr-o stare hipnotica, magica. Eugen Simion definea somnul ca pe momentul cand "cosmicul se intrupeaza in elementele derizorii, iar timpul se goleste de durata...somnul este pentru Blaga o incapere cu doua usi: una da spre obiectele eliberate de inchisoarea legilor materiale (lumea magica), alta spre moarte."

-Tema si semnificatia titlului-

Tema este reprezentata de presimtirea mortii in aceasta lume din care divinitatea a disparut. Moartea, ca si viata, e o trecere, o intoarcere la inceputurile tulburi, in mineral, lipsindu-i tragismul. Tristetea metafizica a lumii vine din pierderea contactului cu unitatea universului, cu natura sa cosmica din care omul se retrage in fragmentar, iar lumea devine un paradis in destramare, titlul evocand tocmai declinul sacrului. Contactul cu absolutul si intregul se dizolva si de aici sentimentul accentuat al pierderii paradisului.

-Elemente de structura si de compozitie-

Poezia este structurata in doua strofe inegale carora le corespunde in planul compozitiei o abila organizare duala. Exista deci doua planuri ale poemului -al sacrului si al destramarii. Fiecare dintre ele are asociate imagini si simboluri reprezentative. Incipitul este o imagine a degradarii, facand trimiteri la pasajul biblic al "izgonirii din Rai". "Portarul inaripat" este cel pus, de fapt, sa pazeasca drumul spre pomul vietii, iar "cotorul de spada fara flacari" nu mai reprezinta o amenintare, ci

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

disparitia graduala a unei interdictii. Finalul e o apocalipsa a degradarii divinului, in toate attributele sale - "ingeri" si "apa vie", cu o lipsa totala a tragismului. Se simte in ton o melancolica impacare cu lumea si o acceptare calma a prezentei mortii.

-Procedee si mijloace artistice. Imagini si figuri de stil-

Sentimentul predominant este cel al infrangerii, anuntata de la inceputul poeziei: "Nu se lupta cu nimeni, / dar se simtea invins". Metafora "serafimi cu parul nins / inseteaza dupa adevar" ilustreaza interdictia dezvaluirii si degradarea universului sacru. Serafimii si ingerii care apartineau divinului, inaltului si eternitatii incaruntesc - se lasa afectati de trecerea timpului. Arhanghelii, coborati in terestru prin preocuparile agricole isi suporta greu conditia degradata: "...se plang / de greutatea aripilor". Fantanile sunt un simbol al cunoasterii si al reflectarii, al profunzimii, dar si ele participa la interdictie: "dar apele din fantani / refuza galetile lor".

Degradarea atributelor sacrului capata o alta versiune: stingerea, extinctia luminii care este in ultima instanta sfarsitul - "porumbelul Sfantului Duh, / cu pliscul stinge cele din urma lumini". Porumbelul, care este prin traditie imaginea pacii si a harului vesteste aici moartea, pastrandu-si inocenta. Apropierea mortii e tradata prin exclamatia retorica "vai mie, vai tie", si prin prezenta paianjenilor. Ei marcheaza inevitabilul acestei prezente si degradarea. Moartea sacrului este, de fapt, explicata in final prin amenintarea spiritualitatii de material: "tarana va seca povestile". Poemul se sprijina pe neutralizarea celor doua paradigme, a sacrului si a profanului. Din destramarea lor se naste o tensiune poetica, avand adancimi nebanuite si o flagrantia lipsa de tragism.

-Versificatie-

Poemul contine atat versuri libere, cat si rima imperecheata, imbratisata si incrucisata. Masura este variabila si versurile au un ritm interior.

-Moduri si timpuri verbale-

Timpul predominant este prezentul, ceea ce sugereaza coborarea mortii in sfera imediatului. Singura forma de perfect compus implica o certitudine, o actiune deja incheiata: "au umplut". Viitorul, ca timp al proiectiei, sugereaza continuitatea acestei degradari, ce anunta moartea ca permanenta posibilitate: "vor putrezi" sau "va seca".

-Concluzii-

Paradis in destramare, prin lipsa tragismului, anunta o serenitate metafizica in fata mortii, intalnita in expresia ei perfecta in Gorunul Moartea sacrului pare sa fie o tema des intalnita in perioada interbelica, de la Blaga la Vasile Voiculescu si chiar Mircea Eliade.